

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Sosiaalitieteiden laitos	
Tekijä-Författare-Author Laine, Jyrki			
Työn nimi-Arbetets titel-Title Ihmiskäsitys ja korvaushoidon psykososiaalinen työ:			
Oppiaine-Läroämne-Subject Yhteiskuntapolitiikka: Sosiaalityö			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu -työ		Aika-Datum-Month and year 2010-01-14	Sivumäärä-Sidantal- Number of pages 94
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkielmassa tarkastellaan erilaisten ihmiskäsitysten vaikutusta korvaushoidon käytännön hoitotyössä. Korvaushoidon dualistisen luonteen vuoksi hoidon sisällön pitäisi kattaa lääkehoidon lisäksi myös psykososiaalisen työn alue. Ongelmaksi muodostuu lääketieteelliseen diskurssiin sitoutunut hoitotyö, joka hoitotyön neutraalisuuden vaatimuksen vuoksi jättää vähälle huomiolle korvaushoitoasiakkaan sosiaalisen kontekstin. Sosiaalityön eräs osa-alue on psykososiaalinen työ, jossa sosiaalityön asiantuntijuuden pitäisi nousta esille korvaushoidon asiakastyössä. Tutkimuksen lähtökohtana on olettaa medisiiniselle hoitotyölle ja sosiaalityölle erilaiset ihmiskäsitykset ja tutkia tämän asian vaikutusta erilaiseen työorientaatioon korvaushoidossa. Teoreettinen ihmiskäsitysten tarkastelu perustuu Martti Lindqvistin kirjassaan (1985) Ammattina ihminen esittelemään ihmiskäsitysten luokitteluun. Toisena keskeisenä lähteenä ihmiskäsityksen teoreettisessa pohdinnassa on käytetty Lauri Rauhalan (1983) teosta Ihmiskäsitys ihmistyössä. Tutkimuksessa pyritään rakentamaan jatkumo humanistisen ihmiskäsityksen ja siitä johtuvaan, hoitotyön ammatilliseen identiteettiin pohjautuvaan asiakkaan arviointiin. Näin asiakkaalle luodaan korvaushoitolaisen identiteetti, joka puolestaan johtaa tietynlaiseen toimintakulttuuriin korvaushoitoklinikalla. Tutkimusaineiston empiirinen osa koostuu eräällä korvaushoitoklinikalla suoritetusta työharjoittelusta vuodenvaihteessa 2006-2007 ja silloin tehdyistä haastatteluista. Tutkimusmenetelmänä on lisäksi käytetty osallistuvaa havainnointia. Tutkimuksen teoreettinen viitekehys rakentuu sisällönanalyysin ympärille, jolloin on pyritty sisällönanalyysin periaatteiden mukaisesti hahmottelemaan tutkimusaineistosta loogista kokonaisuutta. Analyysissa on käytetty apuna sosiaaliseen konstruktionismiin perustuvaa ajattelua ja tärkeänä teoksena siihen ajatteluun johdattajana on ollut Arja Jokisen, Kirsi Juhilan ja Tarja Pösön toimittama teos (1995) Sosiaalityö, asiakkuus ja sosiaaliset ongelmat. Konstruktionistinen näkökulma. Opinnäytteen keskeinen huomio on yleisesti hoitotyölle oletetun humanistisen ihmiskäsityksen ja siihen liittyvän humanistisen etiikan olevan tietyissä tilanteissa etäällä käytännön hoitotyössä. Teoreettinen erilaisten ihmiskäsitysten tarkastelu johtaakin korkeisiin vaatimuksiin psykososiaalisen työn sisällölle. Toinen keskeinen tulos tutkimuksessa on sosiaalityölle oletettu erilainen, laajempi ihmiskäsitys, jolloin pitää huomioida asiakas yhteiskunnan toimijana omassa sosiaalisessa kontekstissään. Tällöin asiakkaan tilannetta pitää tarkastella laajemmasta näkökulmasta kuin ainoastaan terve-sairas -akselilla. Tutkimuskohteena olleella klinikalla painottui voimakkaasti lääketieteelliseen diskurssiin perustuva hoitotyö, koska klinikalla työskenteli käytännössä vain lääketieteellisen koulutuksen saaneita henkilöitä. Vaikkakin on olemassa korvaushoitoa antavia yksiköjä, joissa sosiaalityön näkökulma on paremmin esillä, se ei poista teoreettisen tarkastelun tuomaa ristiriitaa käytännön korvaushoidon menetelmissä. Tutkielman mukaan olisi tärkeää huomioida tulevaisuudessa tasapaino lääkehoidon ja psykososiaalisen työn välillä. Ainoastaan sillä tavoin voidaan turvata korvaushoitoasiakkaalle mahdollisimman kokonaisvaltainen hoito.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords ihmiskuva korvaushoito psykososiaalinen kuntoutus sisällönanalyysi			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			